

Pomniki historii i przyrody

100 lat parku na Bronowicach

W ROKU 1875 powstał w Lublinie ogród publiczny na Bronowicach, według projektu A. Zwierzchowskiego. Popołniono jednak błąd wytyczając mu zbyt szczupłe granice. Powinny one przebiegać od traktu zamojskiego wzdłuż rzeki Czerniejówki, następnie Bystrzycy, obejmując łąki nad tą rzeką do ulicy Łęczyńskiej.

Początkowo zadanie nowego obiektu nie było duże. Przy znacznych jeszcze obszarach zieleni w Lublinie — do ogrodu na Bronowicach udawała się w dni świąteczne publiczność, która nudząc się w mieście szukała nowych miejsc do spacerów i wycieczek. Park bronowicki wyposażony w huśtawki i karuzele — dostarczał rozrywek na wolnym powietrzu. Można tam było również korzystać z bufetu i pić dobrą kawę lub zsiadłe mleko.

Z upływem lat zaczęła zmniejszać się frekwencja i park tracił na aktualności. Następnie ogród na Bronowicach nie wytrzymał konkurencji „Rusałki”.

Gdy ruch budowlany wkroczył na tereny podmiejskie i w pobliżu stanęło blisko 200 domów, murowanych w taki sposób, by słońce nie zaglądało do mieszkań — park został wciśnięty pomiędzy urągające higienie uliczki a rzeźnię miejską, której ścieki i cuchnące wyziewy zanieczyszczały otoczenie. Zamiast przyjemnej woni kwiatów ogród transpirował przykre zapachy odstrasżające przechodniów.

W roku 1904 lubelskie Towarzystwo Trzeźwości postarało się o nową atrakcję budując w parku teatr letni. Później wydzielono w ogrodzie tereny sportowo - rozrywkowe do jazdy na wrotkach i spacerów na szczudłach, W dni świąteczne organizowano tam ludowe zabawy taneczne z loterią fantową. Szczytowym numerem tych imprez był pokazowy lot balonu wypełnionego rozgrzanym powietrzem.

W czasie pierwszej wojny światowej w parku przez krótki czas istniał obóz dla wziętych do niewoli żołnierzy austriackich. Po wojnie ogród znacznie podupadł. Urządzenia rozrywkowe uległy dewastacji lub zostały sprzedane. Dużych zniszczeń wśród cennych drzew dokonał huragan w r. 1931.

W okresie II wojny Światowej bardzo krótko stacjonowała tam artyleria przeciwlotnicza.

Po zakończeniu działań wojennych ogród uporządkowano powierzając mu rolę miniaturowych płuc dzielnicy Bronowice (2,6 ha). Rolę tę pełnią takie gatunki jak: lipa, jesion, klon pospolity, klon srebrzysty, jawor, kasztanowiec, wierzba, dąb czerwony, grab, jarząb pospolity, robinia, klon jesionolistny, iglicznia, jarząb szwedzki, dąb szypułkowy, topola, bez czarny, ligustr, forsycja, głóg, dereń, jaśmin, bez lilak i inne. Interesującym krzewem jest zimo-zielona mahonia pospolita.

Jubilatowi należy życzyć przetrwania dalszych 100 lat!